

Den Haag, 17 juli, 2021

Geachte heer, mevrouw,

Namens de Vereniging Nederlandse Gemeenten reageren we graag op de Ministeriele Regeling 'Tijdelijke regeling subsidie bodemsanering ernstige historische verontreiniging bedrijfsterreinen'. U hebt deze tijdelijke regeling op 9 juni 2021 voor consultatie voorgelegd.

Onze reactie richt zich op drie punten.

In bijlage 1 is de achtergrond daarvan opgenomen:

1. Ons eerste punt betreft de invoering van het principe van 'High Trust risico's'. We zien het als een goede zaak om de administratieve lasten zo beperkt mogelijk houden. Wij missen echter een expliciete afweging op het punt van het tegengaan van maatschappelijke ondermijning zoals bijvoorbeeld een Bibob check.
2. Een tweede punt is dat gemeenten in zijn algemeenheid niet in staat zijn om de risico's van het High Trust-principe te dragen. Wij verzoeken u te garanderen dat de Rijksoverheid garant staat voor situaties waar toepassing van High Trust tot een negatieve situatie leidt.
3. Uit de regeling blijkt dat u het belangrijk vindt om ernstige bodemverontreinigingen die niet spoedeisend zijn maar die vanwege maatschappelijke risico's en opgaven wel belangrijk zijn, aan te pakken en met Rijksgeld te blijven faciliteren. Wij delen uw beleidsopvatting in deze en gaan er van uit dat deze beleidsopvatting betrekking heeft op alle ernstige en niet-spoedeisende bodemverontreinigingen met een maatschappelijk effect.

We verwachten u voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen kunt u contact opnemen met mijn collega Henk van den Berg.

Met vriendelijke groet,
Diana van Dorresteyn

Senior beleidsadviseur
VNG, directie beleid, Leefomgeving

BIJLAGE 1 ACHTERGRONDEN REACTIE VNG

De reactie van de VNG op de ter consultatie gelegde bedrijvenregeling bodem is gebaseerd op een aantal vragen / constatering. In het onderstaande zijn deze elementen cursief in de consultatietekst aangegeven en daarna (weer in cursief) kort geded.

1.2 Aanleiding en doel van deze regeling

De bodem en de ondergrond leveren belangrijke bijdragen aan het realiseren van allerlei maatschappelijke opgaven en doelen op het terrein van de energievoorziening, de drinkwatervoorziening, grondwaterreserves, woningbouw, landbouw, natuur en klimaatmitigatie en -adaptatie.

De Ow en de uitvoeringsregelgeving bieden het nieuwe juridische kader voor maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.

2.3 Vertrouwen in en verantwoordelijkheden van de subsidieaanvrager

Wanneer de subsidieontvanger verzuimt om het voorgaande te melden dan kan, indien dat achteraf mocht blijken, met toepassing van artikel 4:49 Algemene wet bestuursrecht (verder: Awb) alsnog de

subsidievaststelling worden ingetrokken of ten nadele van de ontvanger worden gewijzigd omdat de ontvanger wist of behoorde te weten dat de vaststelling onjuist was. Een op nihil stellen van de subsidie en terugvorderen inclusief wettelijke rente van het hele subsidiebedrag is dan mogelijk (waarbij de specifieke omstandigheden in aanmerking worden genomen). Dit wordt proportioneel geacht, omdat de subsidieontvanger door niet te melden, misbruik maakte van de high trust, die ten grondslag ligt aan het subsidiekader.

Op grond van het Kaderbesluit kan de subsidieverlener steekproeven doen en onderzoeken of de subsidieontvanger voldoet aan de verplichtingen van het stelsel. Als daaruit blijkt dat de subsidieontvanger hieraan niet voldoet dan kan de subsidieverlener ook hier de subsidie op nihil stellen en de toegekende subsidie terugvorderen.

2.6 Subsidieverstrekking tot € 25.000,-

Kenmerkend voor subsidies van minder dan € 25.000,- is dat een vast bedrag (lump sum) wordt verstrekt op basis van een percentage zoals opgenomen in de regeling en dat de subsidieontvanger achteraf op verzoek aantoont dat de gesubsidieerde activiteiten zijn uitgevoerd. Eventueel kan de subsidieverstrekker ter plekke een controle uitvoeren over de uitgevoerde prestaties.

2.7 Subsidie verstrekking van € 25.000,- tot € 125.000,-

Kenmerkend voor subsidies van tussen de € 25.000,- en € 125.000,- is dat de subsidieontvanger (achteraf) aantoont dat de gesubsidieerde activiteiten zijn uitgevoerd. Er geldt een verantwoording op prestaties, de verantwoording moet altijd worden gedaan en gebeurt bij de aanvraag tot subsidievaststelling

Er geldt een verantwoording op prestaties, de verantwoording moet altijd worden gedaan en gebeurt bij de aanvraag tot subsidievaststelling. Er wordt geen bijkomende financiële verantwoording en geen door een accountant opgesteld stuk gevraagd.

Artikel 18 Subsidievaststelling

1. Onverminderd artikel 24, eerste lid, van het Kaderbesluit subsidies I en M vindt een aanvraag tot een beschikking tot subsidievaststelling in ieder geval plaats voor 1 januari 2030.
2. De subsidieontvanger voegt bij een aanvraag tot een beschikking tot subsidievaststelling afschriften van de gespecificeerde facturen van de aannemers die de sanering hebben uitgevoerd.
3. Indien het een subsidie van € 125.000,- of meer betreft, voegt de subsidieontvanger bij een aanvraag tot een beschikking tot subsidievaststelling naast de gegevens, bedoeld in artikel 24, vierde lid, van het Kaderbesluit subsidies I en M tevens

In artikel 18, tweede lid, van deze regeling is bepaald dat afschriften van de facturen van de aannemers verstrekt moeten worden bij de aanvraag tot subsidievaststelling. Hiervoor is gekozen vanwege de aard van bodemsaneringen. Het is anders dan bij andere activiteiten waarvoor subsidie kan worden verkregen waarbij het bij het aanpakken van de bodem niet altijd zichtbaar is of en hoe de bodem is gesaneerd. De facturen mogen niet worden gebruikt als controle op de gedane uitgaven en als reden om de verleende subsidie naar beneden bij te stellen. Het derde lid van artikel 18 bepaalt welke stukken verder bij de aanvraag moeten worden ingediend indien het een subsidie van € 125.000,- of meer betreft. Dit betreft onder meer de in onderdeel a bedoelde financiële verantwoording en een accountantsverklaring.

Op grond van artikel 24, derde lid, van het Kaderbesluit moet indien het een subsidie van de tweede of derde categorie betreft een verslag worden verstrekt omtrent het verloop, de uitvoering en de resultaten van de saneringsactiviteit waaruit blijkt dat de subsidieontvanger aan de verplichtingen heeft voldaan.

Conclusie VNG:

Pas bij toekenning vindt er een check plaats op realisatie, terwijl er voorschotten kunnen worden uitbetaald bij de tweede categorie. Het lijkt erop dat bij beide categorieën facturen moeten worden ingediend om te laten zien dat er werk is uitgevoerd. Dus bij beide geen financiële check. Bij wie komt de rekening als er later toch gefraudeerd blijkt te zijn?